

Qinngornerit ioninngortitsisartut pillugit aamma qinngornernut illersuuteqarnissaq pillugu Inatsisartut Inatsisaannut nr. x, ulloq xx. xxx 2015-imeersumut siunnersuut
(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq)

Aappassaaneerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugit Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap Qinngornerit ioninngortitsisartut pillugit aamma qinngornernut illersuuteqarnissaq pillugu Inatsisartut Inatsisaannut nr. x, ulloq xx. xxx 2015-imeersumut siunnersuummut tunngatillugu suliaannut qutsaviginarpakka.

Naalakkersuisut nuannaarutigaat innuttaasut qinngornernut navianartorsiortinneqarnissamut illersorneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuut ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit isumaqatigineqarmat. Inatsisissatut siunnersuummi qulakkeerneqassaaq innuttaasut tamarmik peqataatinneqarnissat mianerinninnernut aamma iliuusissanut qinngornernik ioningortitsisartunik sunnertinnissamut tunngatillugu.

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap Isumaliutissiissuteqarnerminnut atatillugu kissaatigisimavaat akissuteqaateqartoqarnissaq inatsisissamut siunnersuummi matumani tunngavissaliisoqarnersoq Kalaallit Nunaata isumaqatigiissutit sinneri tulleriaarlugit allatorneqartut akuersissutigisinnaanerai.

ILO-isumaqatigiissutip (qinngornernut ioninngortitsisartunut ataatsimoortumik sulisartut tamarmik illersorneqarnissaat) nangaassutigineqarnerata atorunnaarsinneqarnerata saniatigut isumaqatigiissutit makku tikkuussutigineqarsinnaapput:

Nunat tamalaat akornanni ataatsimoortumik isumaqatigiissutaanut nangaassuteqaatip uunga tunngasup *ikummatissaasimasut atorneqareersut aamma eqqagassat radioaktivimik akoqartut isumannaatsumik passunneqarnissaannut tungasoq* (Eqqagassat pillugit Isumaqatigiissut) atorunnaarsinneqarnissaanut piumasqaataavoq, nunami namminermit pisariaqartumik qinngornernut illersuinissamut inatsimmik akuersissuteqartoqarnissaa, taamaaliornikkut Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummi aalajangersakkanik eqqortitsissammat.

Eqqagassat pillugit Isumaqatigiissut taamatuttaaq atuutsinneqarpoq eqqagassanik radioaktivimik akoqartunik isumannaatsumik passussinissamut tunngatillugu, imaappat eqqagassat radioaktivimik akoqartut inuinnaat ingerlatsinerannit pilersinneqarsimappata. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni tamatumuuna pisariaqartumik iliuuseqartoqassaaq, inuit ataasiakkaat aamma innuttaasut ataatsimoortumik isigalugit qinngortinnissamut navianartorsiorsinnaanermut naammaginartumik illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu, tassunga ilaavoq radioaktiviunuk atorneqarsinnaajunnaarsimasunik pigisaqarnermi imaluunniit suujunnaarsitsinermit tamatuma Eqqagassat pillugit Isumaqatigiissutip malinneqarnissaa.

Tamatumunnga ilutigitillugu IAEA-mi isumaqatigiissutip *atortussianik atomitalinnik timikkut illersuinissamut* tunngasumut nangaassuteqaatip atorunnaarsinneqarneranut atatillugu piumasaqaataavoq, Kalaallit Nunaanni ataatsimut isiginnilluni qinngornernut illersorneqarnissamut inatsimmik akuersissutiginnittoqarnissaa.

Taakku saniatigut ataatsimiititaliamit paasitinneqarnissaq kissaatigineqarpoq, uranimik aatsitassarsiornermi sulinermut maleruagqusat eqqartortillugit Naalakkersuisut nunanut sorlernut innersuuteqarsinnaanersut.

Paasissutissiissutigineqarpoq Australia Canadalu ukiorpassuannortuni misilittagaqarnermik paasisanillu annertuunik peqalersimapput qularnaatsumik aatsitassarsiorfinni uranimik piiaanermi. Australiami Canadamilu nunat tamat piumasaqaataat IAEA'p malittareqqusaanik qaffasinnerpaat malinninnissaq isiginiarneqarput. Naalakkersuisut kissaatigaat Kalaallit Nunaanni nunat tamat piumasaqaataat IAEA'p malittareqqusaat qaffasinnerpaat malinneqassasut. Taamaammat Naalakkersuisut innersuutigissavaat nunat Australiap Canadallu uranimik aatsitassanik piiaaffinni malittarisassaat malinneqassasut IAEA-llu malittarisassai innersuussutaalu malinneqarlutik.

Taamatutaaq Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut, tassa marloqiusamik inatsisiliortoqarnissaanut kissaatigisaqarlutik qinngornik ioninngortitsisartunik aamma qinngornernut illersorneqarnissamut maleruagassiussamik, inassuteqaataannut Naalakkersuisut naatsumik oqaaseqarfigilaarniarpaat.

Danmarkimi inuttaasut qinngornernut illersorneqarnissaannut akisussaaffik Sundheds – og Ædreministerieqarfimmiippoq. Taamatutaaq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik Kalaallit Nunaanni innutaasut qinngornernut illersorneqarnissaannut nalinginnaasumik akisussaaffigaat.

Sammineqartoq Danmarkimi manna tikillugu inatsisini marlunni immikkuullarissuni malittarisassiuunneqarsimagaluarpud. Sammineqartumi ineriartorneq aamma nunani tamalaani maleruagassat nalinginnaasut kiisalu EU-mi inatsisit qinngornernut illersorneqarnissamut tunngasut malinneqarnissaat kissaatigineqarmat, tamatuma kingunerisimavaa maannakkut Danmarkimi qinngornerit ioninngortitsisartut pillugit aamma qinngornernut illersorneqarnissaq pillugu ataatsimoortumik inatsisiliortoqarnera.

Naalakkersuisunit kissaatigineqarmat Kalaallit Nunaanni inatsisip qinngornernut illersorneqarnissamut tunngasup aammattaaq nunani tamalaani malitassat nalinginnaasut qulakkiissallugit (IAEA pitsaassutsit nalinginnaasut kiisalu EU-mi malitassat) inatsisit malinneqarnissaat, taava tamanna tunngavigalugu inatsisissatut siunnersuut manna aammattaaq qinngornernut ioninngortitsisartunut kiisalu qinngornernut illersorneqarnissamut inatsisit utaatimoortut siunnersuutaavoq. Malittarisassat marlunnik avitat kingunerissavaat inatsisit assigiinnik oqaasertallit marluk, inuk timmisartoqarfimmiikkaluarpud, napparsimavissuarmiikkaluarpud piiaaffimmiikkaluarpalluunniit annertussusissamut killigitat nakkutiginninnerlu assigisaallu assigiissammata.

Suli aamma ullumikkut Kalaallit Nunaanni immikkut ilisimasanik pisariaqartunik peqartoqanngilaq. Tamatuminnigalu pissuteqartumik Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit Statens Institut for Strålebeskyttelse suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarfigineqarniarmat, taamaattumik aammattaaq tamanna eqqarsaatigalugu siunertaalluassaaq utaatimoortumik inatsiseqarnissaq. Malitassat inatsisini marlunni assigiittussaammata inatsisissatut siunnersuut danskit sammisamut inatsisaannut qanittuutinneranut ilutigitillugu allaffissornikkut pisariillisaaneq anguneqassaaq, malittarisassat inatsisini marluusuni assigiissammata.

Inatsisip atuutsinneqarfissai aamma inatsisinut allanut suut killissaritinneqarnerisut ilaatigut nalornissutigineqarsimmamata naggasiullugu eqikkaassaanga:

Inatsisissatut siunnersuut innuttaasut ataatsimut isigalugit pingaarnertut killiliivoq.

Aatsitassat Ikummatissanullu Inatsit aatsitassarsiornermi maleruaqqusanut atuuppoq, tamatumunnga ilanngullugit aatsitassarsiorfinnik ingerlatsinerit.

Aatsitassarsiornermi ingerlatsinernut tunngatillugu akuersissutit aamma akuerineqarnerit Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut Inatsisaat (Aatsitassat Ikummatissanullu Inatsit) tunngavigalugu malittarisassiuunneqarput. Akuersissutini aamma akuerineqarnerni taakkunani inatsimmi matumani piumasaqaatigineqartunit annertunerusunik piumasaqaateqarnissanik aalajangersaasoqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni Sulinermi Avatangiisit pillugit Inatsisimmi suli tiguneqarsimanngitsumi sulisut nunami tamarmik ilanngunneqarput. Sulisunik qinngortinnissamut illersuineq Kalaallit Nunaanni Sullinermi Avatangiisit pillugit Inatsisimmut ilaatinneqarpoq – piaaffimmi sulisuugunik sulisuunngikkaluarunilluunniit – tassa inatsisissatut siunnersuummi matumaniunngitsoq.

Taamatut oqaaseqarlunga Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartuni oqaluuserineqartussanngortippara.